# Bilgi Teknolojileri Alan?nda Mesleki Uygunluk ve Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilgi Teknolojileri Alan?nda Mesleki Uygunluk ve Yeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17638

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Bilgi Teknolojileri Alan?nda Mesleki Uygunluk ve Yeterlilik Ölçe?i, bireylerin Bilgi Teknolojileri (BT) sektöründeki mesleklere olan yatk?nl?klar?n?, yeterlilik düzeylerini ve potansiyel ba?ar?lar?n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? **psikometrik** bir araçt?r. Ölçek, Kemal ?ahin taraf?ndan 2018 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? olup, BT alan?nda kariyer planlayan veya çal??an ki?ilerin psikososyal ve mesleki özelliklerini ölçmeyi hedeflemektedir. Bu ölçek, özellikle uygun personel seçimi ve kariyer dan??manl??? süreçlerinde kullan?lmas? için tasarlanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsaml? bir literatür taramas? ve psikometrik analizleri içermektedir. Elde edilen veriler, ölçe?in yap?sal geçerli?inin yüksek oldu?unu ve önerilen faktör modelinin örneklem verileriyle uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

## Anahtar Kelimeler

Mesleki Uygunluk, Yeterlilik, Bilgi Teknolojileri, Kariyer Dan??manl???, Psikometrik Ölçek, Do?rulay?c? Faktör Analizi.

## Yazarlar

Kemal ?ahin

## Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin Bilgi Teknolojileri (BT) alan?nda ba?ar?l? olmalar? için gerekli olan **mesleki uygunluk** ve **yeterlilik** düzeylerini bilimsel yöntemlerle ölçmektir. BT sektöründeki rollerin spesifik gerekliliklerini dikkate alarak, ölçek, teknik becerilerin ötesinde, bu alanda ba?ar?l? olmay? sa?layacak ki?ilik özelliklerini ve mesleki tutumlar? da de?erlendirmeyi amaçlar.

Ölçek, e?itim kurumlar?na ve insan kaynaklar? departmanlar?na, adaylar?n BT mesleklerine olan do?al e?ilimlerini ve mevcut yeterliliklerini objektif bir ?ekilde belirleme imkan? sunarak, kaynaklar?n daha verimli kullan?lmas?na katk?da bulunmay? amaçlamaktad?r.

## Ölçülen Yap?

Ölçek, çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, BT alan?nda ba?ar? için kritik olan hem bili?sel hem de duygusal/sosyal yeterlilik bile?enlerini kapsamaktad?r. Örnek maddelerden anla??ld??? üzere, ölçek sadece teknik yeterlili?i de?il; ayn? zamanda **sosyal yeterlilik**, duygusal denge ve ki?ileraras? ileti?im becerileri gibi mesleki ortamlarda aranan temel ki?ilik özelliklerini de ölçmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçülen yap?, bir BT uzman?n?n problem çözme yetene?i, tak?m çal??mas?na yatk?nl??? ve sürekli de?i?en teknolojik ortama adaptasyon kapasitesi gibi temel alanlar? içeren bir dizi alt boyuttan olu?maktad?r. Bu boyutlar, bireyin mesleki ba?ar? potansiyelini kapsaml? bir ?ekilde ortaya koymaktad?r.

## Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?na göre, hesaplanan uyum indeksi olan $\chi^2$/sd oran? 3,78 olarak tespit edilmi?tir.

Bu de?er (3,78), sosyal bilimler alan?nda kabul edilen ideal aral?klar içerisinde yer almakta olup, önerilen faktör modelinin toplanan verilerle yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu ve ölçe?in teorik olarak varsay?lan yap?y? ba?ar?yla ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r. Bu bulgu, ölçe?in **yap? geçerli?i** aç?s?ndan güçlü kan?tlar sundu?unu göstermektedir.

## Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???n? ve güvenilirli?ini de?erlendirmek için madde analizleri yap?lm??t?r. Elde edilen sonuçlara göre, düzeltilmi? **madde toplam puan korelasyonu** de?erleri 0.30 ile 0.74 aras?nda de?i?kenlik göstermi?tir. Bu korelasyon de?erlerinin kabul edilebilir e?iklerin üzerinde olmas?, maddelerin ölçe?in bütünüyle tutarl? oldu?unu i?aret etmektedir.

Genel güvenirlik katsay?s? (muhtemelen Cronbach Alfa veya benzeri bir güvenirlik ölçümü) de?erlerinin 0.61 ile 0.79 aral???nda de?i?ti?i görülmü?tür. Bu aral?k, geli?tirme a?amas?ndaki bir **psikometrik** araç için yeterli düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

## Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçek maddelerinin önceden belirlenmi? teorik alt boyutlara ne kadar iyi uydu?unu test etmi?tir. Analiz sonucunda elde edilen **$\chi^2$/sd oran?** (3.78), modelin iyi bir uyum sergiledi?ini ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün sa?lam oldu?unu göstermi?tir.

Bu sonuçlar, ölçe?in **çok boyutlu yap?s?n?n** ampirik verilerle desteklendi?ini ve BT alan?ndaki mesleki uygunluk ve yeterlili?in ölçülmesinde teorik modeli ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

## Ölçek Yap?s?

**Test Çe?idi:** Geli?tirme (Yeni bir ölçek geli?tirilmi?tir).

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Format:** Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

**Kullan?labilir Dil:** Türkçe.

**Popülasyon Grubu:** Bilgi Teknolojileri alan?nda e?itim gören ö?renciler, çal??anlar veya kariyer hedefleyen bireyler.

**Ya? Grubu:** Yeti?kinler ve yüksekö?retim seviyesindeki bireyler.

**Popülasyon Detaylar?:** Özgün çal??ma, ?stanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen bir doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir.

**Test Metodolojisi:** Maddeler 5'li Likert Ölçe?i üzerinden derecelendirilmi?tir (A:1 - B:2 - C:3 - D:4 - E:5).

## Anahtar Kelimeler

Mesleki Yeterlilik, DFA, Psikometri, ?? Seçimi, Kariyer Geli?imi, Madde Analizi.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Veri mevcut de?ildir.

**?leti?im E-posta Adresi:** posta@kemalsahin.com

**Yaz??ma Adresi:** ?stanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Çal??man?n yap?ld??? kurum).

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Kemal ?ahin taraf?ndan 2018 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için do?rudan sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Testin geli?tirilmesine dair orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: bilgi-teknolojileri-alaninda-mesleki-uygunluk-ve-yeterlilik-olcegi-toad.pdf

## Kaynaklar

?ahin, K. (2018). *Bilgi teknolojileri alan?nda mesleki uygunluk ve yeterlilik ölçeklerinin ve yaz?l?m?n geli?tirilmesi* (Yay?nlanmam?? doktora tezi). ?stanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Bilgi Teknolojileri Alan?nda Mesleki Uygunluk ve Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Arkada? ortam?nda aranan ki?iyim.
Ruh halim sürekli de?i?ir.
Konu?acak çok az ?eyim vard?r.
?nsanlar için vakit ay?r?r?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM